

SPECIALLÆGEKLINIK
for Børn & Unge
v/ Line Cleemann

Lille højde

Hvad er vækstkurver?

Man kan følge et barns vækst ved at markere barnets højde på forskellige alderstrin i et diagram, der kaldes en vækstkurve. Når man forbinder punkterne, får man barnets vækstkurve.

Man bruger percentiler (procentlinjer) og/eller standarddeviationer (SD) til at beskrive de forskellige vækstmønstre. Både percentiler og standarddeviationer er kurver, der allerede er tegnet ind i diagrammet, og som angiver, hvor stor en andel af børn, der vokser med et bestemt vækstmønster. Når man sammenligner vækstkurven for sit eget barn med percentilerne eller standarddeviationerne, kan man se, om barnet eller den unge er lille eller stor af sin alder. Man kan også få en ide om, hvor højt barnet bliver som voksen, det kalder man sluthøjden.

Hvad er lille højde?

Lille højde defineres til at være, når barnet har en vækstkurve, der ligger under 2,3 % percentilen eller -2 standarddeviationer. Det vil altså sige, at 2,3% af befolkningen pr. definition har lille højde. Og at 97,7 % af alle børn har en vækstkurve, som ligger over denne percentil. Men vækstkurver kan forandre sig over tid, fordi det kan ændre sig, hvordan en befolkning vokser, og hvor høje de bliver. Med andre ord, en lille højde behøver ikke at være unormal eller skyldes sygdom.

Hvad er symptomerne på lille højde?

Lille højde skyldes oftest, at man kommer fra en familie, hvor man ikke bliver så høj. Det kaldes familiær lille højde. Og hvis det er årsagen til den lille højde, er der ikke andre symptomer end lille højde.

Hvilke symptomer skal du være særlig opmærksom på?

Det er vigtigt at være opmærksom på, om barnet holder helt op med at vokse, eller om det fortsat vokser.

Hvordan stilles diagnosen?

Det er vigtigt for lægen at vide, hvor høje forældrene, forældrenes søskende, bedsteforældrene og barnets søskende er, og hvornår de gik i puberteten. Det er for at kunne finde ud af, om den lille højde er arveligt betinget.

Lægen ser på, om barnet virker rask, og om det trives godt. Barnets højde måles. der tegnes en vækstkurve, så man kan se, hvordan barnet vokser i sammenligning med sine forældre, og om kurven ligger under 2,3% percentilen (-2,0 SD).

Lægen vurderer også, om der kan være en sygdom, der kan forklare den lille højde. Det kan fx være, om barnet optager nok næringsstoffer, har en hormonsygdom eller en anden sygdom. Det er også vigtigt at vide, om barnet eller den unge bruger medicin eller har symptomer fra lunger, hjerte eller mave og tarm.

Knoglealder

Det kan være nyttigt at tage et røntgenbilledet af skelettet for at bedømme knoglemodningen (knoglealderen). Knoglealderen bestemmer man ved at tage et røntgenbillede af venstre hånd og håndled. Ved at sammenligne hvor modent skelettet i hånden er i forhold til det normale, kan røntgenlægen afklare, om barnets vækst svarer til alderen, er forsinket, fremskreden eller snart er afsluttet.

Ved hjælp af knoglealderen kan man komme med en mere præcis vurdering af, hvor meget barnet kan vokse yderligere. Den formodede sluthøjde kan også beregnes ud fra et computerprogram (Bone-expert). Dette gør man dog først, hvis barnet bliver henvist videre til en børnelæge.

Hvad skyldes lille højde?

Familiær lille højde

Familiær lille højde er den mest almindelige årsag til lille højde. Ved familiær lille højde: vokser barnet parallelt med 2,3 % percentilen, men ligger under den vokser barnet støt og roligt, som det skal, langs sin egen percentil eller standarddeviation har barnet en knoglealder, der passer til dets alder, eller måske er lidt forsinket får barnet pubertet og vækstspurt til normal tid kan barnet få en lav sluthøjde

Diagnosen "familiær lille højde" stiller man kun, når man har udelukket alle andre årsager til den lille højde.

Forsinket vækst og pubertet

Lille højde kan også skyldes forsinket vækst og pubertet. Det er en normal variant af vækst og pubertet, og det er arveligt. Ved forsinket vækst og pubertet: er knoglealderen forsinket, når drengen eller pigen er nær puberteten. Det vil sige, at skelettet bliver modnet senere end normalt bliver sluthøjden indenfor normalområdet i langt de fleste tilfælde.

Andre årsager til lille højde

Der findes en række andre årsager, der kan give lille højde. Det drejer sig om sjældne tilstande, som det er vigtigt at udelukke, hvis barnet vokser dårligt. Det kan være kroniske sygdomme, sygdomme i hormonsystemet eller sjældne genetiske sygdomme og syndromer.

Er lille højde arveligt?

Lille højde er arveligt. Man kender efterhånden en række gener, der har betydning for, hvor høj man bliver som voksen. Men langt de fleste tilfælde af lille højde kender man endnu ikke årsagen til. Der kommer hele tiden ny viden på området.

Kilde: Sundhed.dk